

[Undervisningsministeren.]

og pådømmelse ved tjenestemandsdømstolen, hvilket skete. Dommen faldt den 27. november 1945, altså kort efter minister-skiftet, og lød på frifindelse, idet der dog i præmisserne var gjort bemærkninger til forskellige af de påklagede forhold. Ministeriet tog dengang det standpunkt, at Kaalund-Jørgensen, der medens sagen stod på ikke havde fungeret, atter skulle genoptage sit arbejde. Det skal jeg ikke kritisere, og det må vel have stået alle klart, at meningen med tjenestemandsdømstolen netop var, at administrationen ikke vilkårligt skulle træffe afgørelse vedrørende tjenestemænds gerning under besættelsen, men henholde sig til de fældede domme.

Der faldt imidlertid ikke ro om Kaalund-Jørgensens person, idet dels visse blade, ikke mindst det kommunistiske „Land og Folk“, men også „Information“ og andre holdt uroen vedlige, dels visse toneangivende kredse af lærere fastholdt deres modstand under forskellige former, og det gælder både Danmarks Lærerforening og Seminarielærerforeningen. På forskellig måde gav denne uvilje, eller som det siges, mangel på tillid, sig udslag i demonstrationer. Motiverne synes at være temmelig brogede, strækkende sig fra det patriotiske over til den rent personlige uvilje. Da min forgænger overleverede mig ministeriet, gav han mig en hel aktstabel i hænde om Kaalund-Jørgensen foranlediget af, at tre professorer i retskrivningsudvalget havde nedlagt deres mandater som protest mod ham.

Mit standpunkt heroverfor har fra første færd været, at når statskonsulenten var frikendt og efter frikendelsen genindsat i sit embede — thi også det lagde jeg vægt på —, måtte han behandles som enhver anden embedsmand, så længe angrebene mod ham stadig rejstes på samme grundlag, som allerede var pådømt. Det måtte jeg derfor også svare Danmarks Lærerforening og Seminarielærerforeningen, da de gennem deres formænd henvendte sig til mig med krav om hans afsked. Jeg måtte spørge de to herrer, om de havde noget andet grundlag end det pådømte, og da de ikke kunne besvare dette bekræftende, måtte jeg afvise kravet, og herved mener jeg at have handlet fuldkommen korrekt og i overensstemmelse med den rigsdag, der selv har gennemført loven om tjenestemandsdømstolen; men der er åbenbart andre, som mener noget andet og ikke skyer de konsekvenser, en tilsidesættelse af denne dømstols afgørelse vil have. Agitationen er fortsat og har naturligvis fundet villigt øre, specielt hos de unge

mennesker på seminarierne, der føler sig i god kontakt med fremtrædende lærerkredse, når de demonstrerede.

Det sidste udslag heraf var demonstrationen i Ranum den 15. november, hvor alle eleverne udeblev fra en prøve, der skulle afholdes, for at en ung seminarielærer kunne få fast ansættelse, og det angivne motiv for udeblivelsen var, at Kaalund-Jørgensen mødte, og jeg kan tilføje, mødte i embeds medfør. Om ministeriets holdning var der ingen tvivl, da jeg på forespørgsel havde givet besked om, at prøven skulle afholdes. Jeg tror, alle må indrømme, at de unge mennesker hermed havde gjort sig skyldige i en grov form for lydighedsnægtelse. Vi kan dårlig komme så langt her i landet, at seminarielærer skal gribe ind overfor dømstolsafgørelser og lovanordnede prøver. Men det var det, de havde gjort til henrykkelse for visse blade og visse kredse.

Ud fra en juridisk betragtning var det oplagt, at de unge mennesker herefter var ifaldet en straf; det er det, man normalt gør overfor grov lydighedsnægtelse. Der kunne være tale om bortvisning af flere eller færre eller en vis form for bøder. Jeg vil indrømme overfor dette høje ting, at det ikke tiltalte mig, navnlig da jeg vidste, at der var helt andre kræfter, der stod bag det hele. Jeg har naturligvis ikke for ingenting i mange år været lærer, og jeg valgte derfor en pædagogisk fremgangsmåde, sigtende til at skære igennem al den overfladiske agitation og løben i flok, som her fandt sted, i stedet for en juridisk fremgangsmåde. De unge mennesker havde i en erklæring påberåbt sig moral og idealisme, og jeg valgte så at gå ind på deres egen tanke og i en stil stille hver enkelt overfor det simple spørgsmål at gøre rede for sit kendskab til sagen og sine bevæggrunde til strejke. Jeg skal sige her, at stilene, hvoraf jeg har gennemlæst en del, er et interessant sociologisk materiale til bedømmelse af, hvordan en offentlig mening dannes, og hvordan den efterhånden kommer til at se ud, når den har skvulpet tilstrækkelig længe i befolkningen — jeg kan sige i land og folk.

Det er virkelig bedårende nu at høre det ærede medlem fru Inger Merete Norden-toft kalde denne form at korrekse og behandle de unge mennesker ovenfra og ned-efter; tværtimod, det var indefra og opefter. Det er også virkelig vidunderligt at læse de aviser, der nu klynker på seminaristernes vegne, somom det var noget forfærdeligt, der var sket dem, fordi de var stillet overfor den opgave på jævnt dansk at gøre rede for, hvad de vidste, og hvad de mente om den